

กระทู้ถามที่ ๕๕๘ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง การทำบัตรประชาชนของบุคคลที่ไม่มีใบแจ้งเกิดมาเป็นเวลาหลายสิบปี

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ปัจจุบันมีประชาชนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีใบแจ้งเกิด จึงไม่สามารถมีบัตรประชาชนได้ ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งและทำประโยชน์ในด้านนิติกรรม สัญญาต่างๆ ก่อให้เกิดการเสียเปรียบและได้รับความเสียหาย หากมีหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการ ทำบัตรประชาชน โดยใช้หลักฐานอื่นทดแทน ประชาชนจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ มากขึ้น จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายในการจัดทำบัตรประชาชนให้กับบุคคลที่ไม่มีใบแจ้งเกิดมาเป็นเวลาหลายสิบปีหรือไม่ หากมีจะดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง

๒. รัฐบาลมีหลักเกณฑ์และหาแนวทางช่วยเหลือประชาชนคนไทยที่ไม่มีใบแจ้งเกิดโดยใช้หลักฐานอื่นได้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้อตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ศุภมาส อิศรภักดี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

กรุงเทพมหานคร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๕๕๘ ร.

ของ นางสาวศุภมาส อิศรภักดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร
เรื่อง การทำบัตรประชาชนของบุคคลที่ไม่มีใบแจ้งเกิดมาเป็นเวลาหลายสิบปี

ข้าพเจ้า นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้รับมอบหมายจาก พล.ต. นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถาม เรื่อง การทำบัตรประชาชนของบุคคลที่ไม่มีใบแจ้งเกิดมาเป็นเวลาหลายสิบปี ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ และข้อ ๒ ขอเรียนว่า บัตรประจำตัวประชาชน คือบัตรที่ประชาชนต้องมีติดตัวไว้เพื่อการพิสูจน์ยืนยันแสดงตนว่าเป็นใคร และมีสัญชาติไทย ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ และในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีหน่วยงานที่ให้บริการรับคำขอ มีบัตรอยู่ทั่วประเทศ ทั้งที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา บริการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลผู้มีสัญชาติไทยได้ประมาณปีละ ๗ ล้านราย

สำหรับนโยบายและมาตรการดำเนินการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน นั้น รัฐบาลโดย กระทรวงมหาดไทย มีนโยบายและมาตรการที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้กับคนไทยทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน แม้แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่ไม่มีหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) มาเป็นเวลาหลายสิบปีก็สามารถทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ ทั้งนี้ มาตรการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยผลของกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องมีหลักฐานประกอบการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยการยื่นคำขอมีบัตรประชาชนให้ผู้ยื่นคำขอมีบัตรยื่นคำขอพร้อมด้วย หลักฐานประกอบคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา หรือสำนักทะเบียนสาขาแห่งใดแห่งหนึ่ง แล้วแต่กรณี และให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและหลักฐานประกอบการพิจารณาจากผู้ขอมีบัตรและในการเรียกหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน มี ๒ กรณีเท่านั้น คือ

๑. กรณีการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเป็นครั้งแรก เป็นกรณีผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนมีอายุครบ ๑๕ ปี บริบูรณ์ ให้เรียกหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร อย่างไรก็ตามหนึ่งเท่านั้น แทนการเรียกหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) แต่ถ้าหากผู้ขอมีบัตรไม่มีหลักฐานดังกล่าวข้างต้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือแทนการเรียกหลักฐานเอกสาร ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๑๐ (๑)

๒. กรณีการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลซึ่งได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน กรณีที่ผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนแจ้งเกิดเกินกำหนดให้เรียกหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) ซึ่งสำนักทะเบียนที่รับแจ้งเกิดจะต้องออกให้เป็นหลักฐานกับผู้ที่ขอแจ้งเกิดเกินกำหนดทุกรายเพื่อเป็นหลักฐานเอกสาร และให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือเป็นพยานบุคคล ซึ่งเป็นไปตามระเบียบ กรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๑๐ (๒) สำหรับการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีอื่นนอกจากนี้ไม่ต้องเรียกหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) ประกอบการพิจารณาแต่อย่างใด

นอกจากนี้ การเรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาออกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนั้น ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาออกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ และอาจจะเรียกหลักฐานน้อยกว่าที่กำหนดไว้ก็ได้หากเห็นว่าหลักฐานที่นำมาแสดงเพียงพอแก่การวินิจฉัย และในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีบัตรเห็นว่าได้แสดงหลักฐานครบถ้วนแล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ หรือมีข้อสงสัยหรือเห็นว่า เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด ให้แจ้งต่อนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน หรืออธิบดีกรมการปกครอง เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๔ และข้อ ๑๑ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๕๓๒ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๔

ในส่วนของนโยบายและแนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) กรณีข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่มีหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาในการทำบัตรประจำตัวประชาชน นั้น กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติในกรณีผู้ขอทำบัตรไม่มีหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด) เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาทำบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

๑.) ให้เรียกหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร ใดๆอย่างหนึ่งเท่านั้น แทนการเรียกหลักฐานสูติบัตร (ใบแจ้งเกิด)

๒.) กรณีที่ไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าวข้างต้นตามข้อ ๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวน เจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ เช่น ข้าราชการ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน แทนการเรียกหลักฐานเอกสาร ก็สามารถทำบัตรประจำตัวประชาชนได้แล้ว